

Religionsmøte: aktuelle perspektiver

NOTM har gjennom årene vært opptatt av religionsmøtets problemstillinger og utfordringer. På vår hjemlige arena er spørsmålene blitt stadig mer aktuelle, også i misjonsvitenskapelig perspektiv. Foreliggende nummer bringer nye bidrag på dette feltet.

Interessant nok er «gamle» Karl Ludvig Reichelt, på mange måter utgangspunktet for dette århundrets norske religionsteologiske debatt, fremdeles aktuell. Den danske presten Filip Riisager dokumenterte for noen år tilbake sin Reichelt-forskning i lisensiatavhandlingen *Forventning og Oppfyldelse*. I vår forsvarte han sin oppfølgende studie *Lotusblomsten og korset* for den teologiske doktorgrad ved universitetet i Århus. Notto R. Thelles opposisjonsinnlegg ved disputasen trykkes på de følgende sider. Hans innlegg er i seg selv et meget interessant bidrag til en Reichelt-forskning som åpenbart ennå ikke er kommet til veis ende. Nyere innsikt i synkretistiske bevegelsers betydning i Kina og Japan på Reichelts tid, for eksempel, identifiserer en kontekst for hans teologi som hittil ikke har vært tilstrekkelig påaktet, og som vil kunne kaste nytt lys over hans tenkning og begrepsverden.

Det konkrete religionsmøtet som i Norge i dag fortøner seg mest påtrengende med hensyn til samtale og studium, er det kristne møtet med islam. Oddbjørn Leirvik har i flere år fremstått som en av våre fremste kjennere på området. Hans bidrag denne gangen, «Samvit - om Sjølvet og den Andre i religionsmøtet», er en noe uvanlig inngang til temaet. Leirvik spør om samvittighetsbegrepet kan være en nøkkel til å forstå hva som skjer i religionsmøtet - «i spenninga mellom det å vite med seg sjølv og det å vite noke forpliktande saman med andre».

Videre presenterer Robert W. Kvalvaag forskningen omkring det såkalte «Barnabasevangeliet». Artikkelen berører et ømtålig punkt i

forholdet mellom muslimer og kristne. Barnabasevangeliet har lenge vært anvendt i islamske kretser som dokumentasjon på at den kristne kirkes fremstilling og forståelse av Jesu død og oppstandelse er både historisk og teologisk feil. NTs evangelister er upålitelige, mens disiplene Barnabas i sitt evangelium forteller hva Jesus egentlig sa, og hva som egentlig skjedde med ham. Kvalvaag viser hvordan nyere forskning på 1990-tallet har godtgjort at Barnabasevangeliet ikke kan gis en slik plass som historisk kilde. Dets opprinnelse er tvert imot å søke i kretser i senmiddelalderen som forfattet skrifter i den hensikt å vise at urkristendommen hadde mye til felles med islam. Fra kristent ståsted er det å håpe at den viten en nå besitter om Barnabas-evangeliets bakgrunn og opprinnelse, vil befordre en saklig og fruktbar meningsutveksling med muslimske miljøer om Jesus.

Så langt religionsmøtets plass i foreliggende nummer. For øvrig ble dets aktualitet understreket ved et nordisk arrangement som gikk av stabelen ved Misjonshøgskolen (MHS) i august. Nordisk Institutt for Misjonsforskning og Ekumenisk forskning (NIME) arrangerte en forskerskole under temaet «Christianity in Multi-Religious Societies - Missiological Perspectives». Et førti-talls doktorander og veiledere fra de nordiske land sammen med veiledere og forelesere fra Europa for øvrig, fra USA, Afrika og Asia drøftet i én uke forskningsprosjekter og foredrag. Forskerskolen viste tydelig den interesse det i dag er omkring religionsteologiske problemstillinger i det misjonsvitenskapelige miljøet i Norden.

Forskerskolen overlappet med en påfølgende europeisk regional samling av misjonsvitere, sammenkalt på initiativ fra medlemmer i International Association for Mission Studies (IAMS). Konferansens anliggende var misjonsvitenskapens innhold og plass i den teologiske utdanningen i Europa i dag. Rapporter varierte fra bekymring over situasjonen i flere vest-europeiske land, til entusiasme over disiplinens fremvekst og betydning i gresk- og russisk-ortodoks kontekst. Som konkret oppfølging av konferansen vil det etableres et ajourført register over det misjonsvitenskapelige miljøet i Europa.

Foredragene fra forskerskolen og IAMS-konferansen blir publisert i *Svensk Missionstidskrift* nr 4 senere denne høsten. Dagene i Stavanger ble avsluttet med årsmøte for NIME. Aasulv Lande, Lund, fortsetter som leder. Ny norsk representant i styret er Thor Strandenæs, MHS. Johannes Aagaard, Århus, som dette året går i pensjon etter mange års innsats på den misjonsvitenskapelige arena, ble enstemmig innvotert som æresmedlem.

Jan-Martin Berentsen